

PAUL ALGAINICH TUYUUTIŃISA TIMOTHY-MUN

Iiitchuqqutit

Paul tuyutqikkamiuŋ Timothy uqautiŋagaa qanuġli pitquyumagaluagŋivlugu Timothy, nanmiŋiqtuuqługu nukaqłiuruuq ilimiŋiŋ ikayuqtini. Uqausiġigaluamiŋagaa sunik iġlutuġniq. Timothy uqautigaa qapiŋaisaaqługu uqaurriŋagun Jesus Christ-mik, kiika tainna tigulluatavsaaqvlugi ilumun ittuaŋ Uqalugiksuaŋlu Old Testament-lu, suli savaakkirruŋa iłisaurriŋiġlu siamitchiŋiġlu savaaġitqvlugi nagliksaaġniġum qitqani naagga paaqłaktuqaġaluaqłitillugu.

Timothy silġiqsupiaġaa aŋjuuŋ iłaksruutautquŋiġługu nalullaġmik qanaaġutiqaqtuani asiŋik ikayuutauyumiŋaichuanik, maqurrutausiŋiŋaġuuruaniġ naalaġniŋpayaqtuanun.

Iluqaiŋiŋiaġlaan Timothy itqaqtittaġigaa tuvraaksramik ilaata aglaktuum iŋuggutaanik sivuniqtunaruamik nagliksaaqtitaukami ukpiqqutaa, manimmisiqagŋiŋa, nakuuqqutaa, iġlutulguniŋa, suli nagliksaaŋaniŋa.

Avgutit

Sivulliqsaaġun	1.1-2
Nangautillu silġiqsuutillu	1.3–2.13
Silġiqsuutit	2.14–4.5
Paul-gum apqusaqtani	4.6-18
Aġiusaun	4.19-22

1 ¹Ukua tuyuutit iliŋnun qairut Paul-miŋ, Jesus Christ tiliraŋaniŋ, qanuq God tainna pitqurimman. Paul tiliraŋaruq quliaqtuagitqvlugu unniqsuqłiisaŋaruq iŋuggun pigiliutisuukkaqput atausiŋjuqatigikaptigu Christ Jesus. ²Tuyuutaurut Timothy-mun piqqagivlugu iġniġimmatun itamnun. God-im Aapauruam Christ Jesus-lu Atanipta iviġaumanautiŋis, nagliġiŋis, tutqitiqaqłitillisillu.^a

Quyyatillu Qapiŋaisaaġutillu

³Quyyavigigiga God savautikkaġa naġġukkutaitchuakun isumami, isumaqausiatitun maŋjuuma. Quyyavigigiga ataramik aŋaayutimni unnuakkaluami uvlumiłu, ⁴itqaqapkulu qulviŋatilaan, kipiġniuqtuŋa tautugukłutin, quviatchakpagukłuŋa. ⁵Itqaġigiga ilumutuutuamuk ukpiġutiqaqłitilaan, ukpiġutiqausiaturun aanavich Lois aakaviłlu Eunice. Aasii paŋmapak nalupqisuŋitchuŋa ukpiġutiqaġmiutin.^b ⁶Taamna pisigivlugu, itqaqtitchukkikiŋiŋ iġliqtitqvlugu God-im aitchuutaa iłikapkich argatka iliŋnun. ⁷Qanuq Iliqtusiġiksuam God-im aitchuutaata iqsisaġaatigut suanġasiŋaġatigullu, piviuttaqqusiġłutalu, uvaptiŋiġlu aŋalalluataġumiŋaqsivłuta.

⁸Kanġutchaktitaunak quliaqtuagigupku Ataniqput, naaggaunni uvaŋa tigutaqtauruŋaa alġaqsruŋiŋa pisigivlugu, aġlaan akuqtuġuŋ nagliksaaġniġiŋ

^a1.2 Ac 16.1; 1 Ti 1.2. ^b1.5 Ac 16.1.

pisigivlugu tusaayugaagiksuaq, qanutun God-im suan̄nasiqsuqpatin. ⁹God-im annautinagaatigut sulī ququaqłuta ilaan in̄uggusiqłuta pisigisun̄aḡnagich uvagut savaavut, aglaan pisigivlugu ilaan sivunniutini nagliktuutiqpaniḷu. Ilaa sivunniun̄aruq nuna isagutiḡaiñ̄aan nagliktuutikun annautisukłuta Jesus Christ-kun, ¹⁰aasii paḡmapak salapqiqługu niptaḡniḡagun Annaurripta Christ Jesus. Christ-gum suksraun̄ḡinagaa tuqqun aasii qaḡḡisivlugu in̄uggun tuqunaitchuaq tusaayugaagiksuaq. ¹¹God-im piksraqtaaḡinagaaḡa qulīaqtuaḡitquvlugu tusaayugaagiksuaq, tiliraupkaqtuḡa ilīsaurreipkaqtuḡalu. ¹²Aasii taamna pisigivlugu nagliksaqtuḡa nagliksaaḡusivsun. Aglaan kan̄utachaktitaun̄itchuḡa, qanuq ilīsimagiga ukpiḡvigiḡakkaga, sulī nalupqisun̄itchuḡa ilaan qaunaginiaḡaa taamna savaaksrirutini uvamnun isivḡigvik tikiḡgataqtillugu. ¹³Ukpiḡiḡaiḡn̄agich ilūmun ittuat uqaluich ilīsaurreutitka ilin̄nun, malīḡuagaksratin in̄uuniaḡuvich, ukpiḡutiqaqtuiñ̄aḡlutin piviuḡtaqutiqaḡlutillu pigikkaptiḡnik atausiḡuqatigikaptiḡu Christ Jesus. ¹⁴Qaunagikkich nalaun̄aruat ilīsaurreutit aitchuutaun̄aruat ilin̄nun ikayuutaagun suan̄ḡataata Ilitqusiq̄iksuaq in̄uuruam ilūptiḡni. ¹⁵Ilīsimarutin iluqaiñ̄n̄ Asia-miittuanun qimaktilaamn̄ik, ilaḡivlugik Phygelus-lu Hermogenes-lu. ¹⁶Atan̄ḡuptuq nagligiligich igluqatiḡi Onesiphorus, qanuq ilaan akulaitchuami qapiḡaisaaḡuugaḡa. Ilaan kan̄usuutiḡiḡaitkaḡa pisigilugu tigutaaqtauniḡa, ¹⁷aglaan tikipqauraqami Romanun ilaan ivan̄agaḡa, aasii paq̄iḡuḡa. ¹⁸Atan̄ḡuptuq nagliktuusiaqaqtillun̄ Ataniḡmiñ̄ isivḡigviḡmi. Ilīsimalluataqtutin qanutun ikayuisilaan̄anik uvamn̄ik Ephesus-mi.

Christ Jesus An̄uyaktilluataḡa

2 ¹Ilivich aasii, iḡñ̄iḡ, qapiḡairrutiqaḡiñ̄ savaaḡni nagliktuusiaqpakun pigikkaptiḡun atausiḡuqatigikaptiḡu Christ Jesus. ²Uqaluich tusaan̄akkatin uvamniñ̄ alḡaqsruikama in̄uḡiaktuanun in̄un̄nun, ilivich qaaniqsitkichi pigitqulugich in̄un̄nun nalupqigiḡisaḡnun ilīsaurreiyumiḡaqtuanun allaniktaḡuq in̄un̄nik. ³Piqasiuttuiñ̄ nagliksaaḡniḡmi pisigilugu tusaayugaagiksuaq an̄uyaktiḡiksuaḡatun Christ Jesus. ⁴An̄uyakti an̄uyaktaullaḡmi aptatiqalaitchuq an̄uyaktaun̄itchuam savaan̄iñ̄ik, qanuq ilaan iviḡagukkaa an̄uyaktini atanaurani. ⁵Aqpaliurraqti aqpaliurraqtuḡa akiñ̄ñ̄alaitchuq isagun̄an̄isuaqami nalaullugich pitqurriutit aqpaliurraḡniḡmi. ⁶Nautchiriqiri siḡliqiruaq savakami piqaqqaqtuksrauruq sivulliḡniñ̄ik nauruanik. ⁷Isumalaaḡutigikkich sut uqautigikkatka uuktuutit, qanuq Atan̄ḡum kan̄iqsipkaḡniḡaḡatin taap̄kunuuna uqautigikkap̄kun. ⁸Itqauḡmaun̄ Jesus Christ, an̄ipkaqtuḡaruḡaḡ tuqqunmiñ̄, maḡḡuqaqtuḡaḡ David-miñ̄, alḡaqsruutiptun tusaayugaagiksuaq. ⁹Alḡaqsruutigikkaga tusaayugaagiksuaq pisigivlugu nagliksaqtuḡa, tigutaaqtaun̄aun̄ni pitquranik navḡuiritun. Aglaan God-im uqalua piñ̄aiḡlutaichuq. ¹⁰Taamna pisigivlugu iglutuḡitka supayaat pisigivlugich God-im in̄uksraqtaan̄i, ilin̄itchauq annaurrautquvlugich Christ Jesus-kun, in̄uutquvluḡiḷu qilaḡmi isuitchuamun. ¹¹Una uqaluk nalupqinaitchuq. ¹²“Uvagut tuquqatiḡiḡaguptiḡu Christ, in̄uqatiginiḡmiḡikputsuli.^d ¹³Iḡlutuḡuptiḡik nagliksaqtirrusiat umialguqatiginiḡikput ilaa. Piiḷaaḡiguptiḡni, ilaattaḡuq piiḷaaḡiniḡmiḡaḡatigut.^e ¹⁴Ukpiḡutaḡaluaḡupta, ilaa ukpiḡnaiḷaitchuk. Ilaan allan̄ḡuḡumiñ̄aitkaa in̄miñ̄i irrusiñ̄i.”

Iviḡaumaḡtuḡaḡ Savakti

¹⁴Itqaqtittaḡukkich in̄uktin taavrumiḡa, sulī kiliglugich sivuḡaani Atan̄ḡum pitchaiḷitqulugich uqaluḡnik qanaaḡutiksrauruanik. An̄niqsuutaulaitchut, aglaan

^c1.11 1 Ti 2.7. ^d2.11-12 1 P 5.1. ^e2.12 Mt 10.33; Lk 12.9.

maqutchisuurut iñuñnik naalañniruanik. ¹⁵Pisuqtilaagiñ ivigagluatañniapiaglugu God iñuktun kanjusuutiqağumiñaitchuatun savaamiñnik, nalaññaruakun iñisaurriłutin God-im uqaluñnik iłumun ittuanik. ¹⁶Uqavaaqatiginagich god-taitchuat asiliqputikullu uqavaaqtuat. Qanuq uñusiññağugaich iñuich god-tailağniğmun, ¹⁷iñisaurrutinich ittut killiğruanilgiñaqtuatuun uviñnik nuñuuqtuqaługu. Malğuk tainnatchik iññuk iñisaurrik Hymenaeus-lu Philetus-lu. ¹⁸Taapkuak iññuk ukpiğinaiñagaak iłumun ittuaq, aasii ukpiqtuait iñanich ukpiğutaiqsiñğugich, iłumun inñitchuamik iñisaurrivlutik aññisikput qaanianignivługu. ¹⁹Aglaan God-im iłumun ittuaña allaññulaitchuq, iññuni aulayaitchuatuun maññuliitutun aulayaññağumiñaitchuatuun. Aasii ukua malğuch uqaluich God-im aglaañi aglagivługich, “Atangum iñisimagai ilaan iñuñni,” suli, “Kiñaliqaa Atangum iñugikkaña piłusiqiugañağli.”^f

²⁰Suğalliruam igluqpakpañani qanusilimaat utkusiich puguttallu ittut. Tamatkua utkutchiagurut puggutchiagurullu iñanich maninñiñ qatiqtuaniñ suli iñanich kaviqsuaniñ maninñiñ, iñanitchauq qiruñniñ suli iñanich qikumiñ. Akisuruat utkusiich puggutallu atuqługich tuyuğmiaqaqamiñ kisanik aasii akiññiqsrat ataramik atuqługich iñanich suaqłuqağvigivługich. ²¹Tainnatulli ilivsi qanupayaq piłusiqilaitkuvsii inniaqtusi akisuruatuun utkusiksun puggutatullu ilaaguaqtauruatuun atugaksrauvlugu kisanun Christ pitqukkañanun, itqanaitchuatuun atuggaksrauvluni qanusipayaamun savaağiksuamun. ²²Tavra kamaginagich pigiitchuait pisuguutiñi nutağauñğum, aglaan sivuniqağlutin iñuqtaaliqiniğmik ukpiğunmik, piviuatqunmik, tutqiuñmiglun, piqatigilugich tamatkua piłutaitchuakun ququularuat Ataniğmun ikayuquvłutin. ²³Iłaksianagich naluvłutin isumalluağiirrutikun qapiqtailisuuruat, iñisimarutin isagutipkağugaich qanaağutit. ²⁴Atangum kivgaña qanaayuktuksraunitchuq, suli piaqłuktautaitchuksauruq iñupayaamun, nakuuluni qimmaksaliyailłunilun iñisaurriłuni ²⁵natqiksruğlugich pikałaktautairrutikun akilłiliqsuutiruait God-mun, ilaanni God-im isumalitqiksitaukpaqpiagaai suli iñitchuğipkağlugich iłumun ittuanik. ²⁶Aasii qauriruatuun piñiaqtut annakkumiñaqsiłutin nigatchiñaniñ Tuungauñ kamaksripkaiyugañaruam iñiñniñnik pisuunmiñnik.

Uvlut Aqulliich

3 ¹Aglaan kanjicsisun una, siğliñniugutit iñiñiaqtut aqulligñi uvluni. ²Qanuq iñuich siññatusiñiaqtut piłlatusiłutin, kamasaałiğlutin, uqavagaaligłutin, uqamaqłuurriłigłutin kamaksriłłaiğlutin añaayuaamiñnik, quyyataiğlutin, pigiitchealiqilutigli, ³suli anayasuktuañağniñiaqtut, naglikrautaiğlutigli, tigłiraqililigłutigli, piaqłuktaligłutigli, iqsiñaqsiłutigli, uumigiligłutigli suna nakuuruq. ⁴Aitchuutiginnigniaqtut ilauraamiñnik, isumamiñni sivunmuusuusilutin, kamasaałiğatagłutin, piviuatqaiñhaaligługu aliasunisaagun piviuatqasriñniğmiñ God-mik. ⁵Piragausiğiniagaługaich qanusipayaat añaayyuliqinikun piragausiuruat, God-im suaññataanun allaññuqtinniagnagich iñuutchisun. Piqataunak tainnatchiñun iñuñnun. ⁶Iñuich iñanich tainnatchit pitqiksuat isiguurut aimaagvinñiñun iñuich aasii payarivługich piyaruat ağnat tutqiuatilluqtuait piłuutitun pisigivługich, añałatititun qanusipayaanun god-tailağnikun kipigñiugutinun, ⁷ağnat naalañniyumañitchuait kimulliqaa uqaurriminun, suli iñitchuqsriłlaigutiruait God-im iłumun ittuanik. ⁸Jannes-tullu Jambres-tullu akilłiliqsuinjaruaktun Moses-mik, tainnatuttauq tamatkua iñisaurriññuat akilłiliqsuğmigaat God-im iłumun ittuaña, iñuich isumaqaqtuait pigiitcheuanik ukpiğutinñuamiglu.⁸ ⁹Aglaan

^f2.19 Nu 16.5; Jn 10.14; 1 Co 8.3. ⁸3.8 Ex 7.11.

ayuupiağumiñaitchut, qanuq iñupayaat ilitchuğiniagaich isumalluağirrutinjich nalunaiqpata taipkunatuttauq Jannes-tullu Jambres-tullu.

Aqullich İlisaurrutit

¹⁰Aglaan ilivich maligunağaniñ ilisaurrutiga, aullasiğalu, sivuniğalu inuggunmi, ukpigitigalu, qinuırrutigalu, pivituttaqutigalu, tuniqsimmatigalu, ¹¹nagli ksaagtırrusiatkalu, ihuıllıuğutitkalu. İlisimarutin sunik piruanik uvamnun Antioch-mi Iconium-mılu Lystra-mılu nagliksaagtırrutiqaich iglutukkakta, aasii ilisimammiutin Atanğum inuulıñagaana iluqaiññın tamatkunana.^h ¹²Iluqagmıñ god-tiliqilutiñ inuusiqağuktuat atausıññuqatigıñavlugu Christ Jesus nagliksaagtitauniaqtut, ¹³tamatkuali pigiitchuat inuich piññaqtıllı iglaupkağlugich piłuktuamiñ piłuksısaıññanmun, sagluqıñniññaqtıt allanik, sagluqıruallı inmiñnik. ¹⁴Aglaalli ilivich ukpigituiññakkich sut ilisausiağınaratin. İlisimagitin ilımun itılaanannik, ukpigiğumiñıağlatalu ittutin uvagut ilisaurriñaruagut ilıñnik. ¹⁵İlisimammiutin miqıqtuurauniğniñqana ilisausiağınagitin God-im uqaluñi. Taapkua uqaluich kañiqsipkağagaatin God-im annaurrisaanik ukpigiñruni Christ Jesus. ¹⁶Qanuq iluqaisa Bible uqaluñich God-im puttuqsrisıqaqtıñğugich inuich aglaktıñğagai, aasii uqaluich annıqsuutaurut ilisaurriñruni ilaan ilımun ittuananik, ilitchuğipkağniagtunılu inuich killukuagutiññik inuutchimıñni, natqıksruğniagtunılu, sulı ilisaurriñruni nalaunñaruakun inuuniağusiksramik, ¹⁷inuk savaurriñruaq God-mik itqanaitquvlugu piğumiñıağlunı qanusıpayaanik nakuurualıqıñniğmik.

4 ¹Apigiğipiğikpiñ takkuanıñ God-tıvlu Christ Jesus-lu isivgiğiyumaaqtuam inupayaanik inuuruunik naagga tuqanıñaruunik, taimanıgu niptağumi atannıqsımannıağlunı, pıraksrıgikpiñ ²alğaqsrıutıgıtquvlugu God-im uqalua ataramik. Uqautıginiapiğlugu pivıksraq nalautıkaluaqpan naagga nalautınñaitkaluaqpan, malıksuktınnıağlugich inuich, suakkaluağlugich, qapıñaisağlugich qapıñaisaagaksraurıat, ilisaurriłutin qımmaksalıyaıpaıağlutin. ³Pivıksraq qalıqtuq inuich naalağnisunıağniğmarrunı nalaunñaruaq ilisaurrun, inuusuğlutıñ ilaisa pisuunmıkkun, aasii katıçılutiñ inmiñnun ilisaurriksramıñnik ilisautitqułutiñ sunik kisiññik tusaasukkamıñnik. ⁴Sulı naalağnisunıgıñıağaat ilımun ittıuq aasii naalağnisunıhaağlutıñ unıpkaanun. ⁵İlivılliasii, aqalallıuatağıñ ilıñnik suna piğaluaqpan, iglutıgıñ nagliksaagun, isumalıtqıksıçhiñıağıñ inuñnik, taññiqsımaagunı iluqaan pıraksrıusian kivgauniğni God-mun.

⁶Uvañaliasii tuqtauyasırunı Atanıga pisıgıvlugu. Aullağvıksırağa qılınmun tikıçhuq. ⁷Aqpaliurraqtıtun pisuqtılaaganıktunı naağlugu iluqaan aqpaliurrağniq. Ukpıgıtiqaanıktunı taññianıktugu iluqaan Atanğum pitqutaa uvamnun. ⁸Tavraasii aıçhuusiğıyasıgıga akıksraun akımaruam nıağugıtkırsautaa, qanuq inuunaruñı nalaunñaruakun. Atanğum nalaunñaruam isivgiğısım aıçhuutıginiaga uvamnun uvluanı isivgiğıvium. Aasii uvañıa kisıma aıçhuğniñniñmıgaana nıağugunmik, aglaallı iluqaisa niğıpiagaataqtuat qaitqıñıksramıñnik.

İhamıuğutit Uqaluich

⁹Ullañniatapiğumagıñma qılamıpayaaq. ¹⁰Qanuq Demas, pivıuttaqaqlunı mattumıña pañmapak inuuniağutçhimik, suksraanagaana aullaqlunı Thessalonica-mun, Crescens aullañaruq Galatia-mun, Titus Dalmatia-mun.ⁱ ¹¹Luke-gum kisımi nayuğana. Piługu Mark qağgisıyumagıñ qanuq ilaa annıqsuutaupaıağataqtuq savautikamıña.^j ¹²Tychicus aullaqtıñnıağıga Ephesus-

^h 3.11 a Ac 13.14-52. b Ac 14.1-7. c Ac 14.8-20. ⁱ 4.10 a Col 4.14; Phm 24. b 2 Co 8.23; Ga 2.3; Titus 1.4. ^j 4.11 a Col 4.14; Phm 24. b Ac 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Phm 24.

mun.^k ¹³Qaiguvich saagağumagiñ uligaaga qimañakkağa Carpus-mun Troas-miittuamun. Qağğisiyumagitiñ makpigaat, aglagvitka pihaağlugich.^l ¹⁴Alexander-m saviñhiqirim atqunaqługu akililiqsuñagaaña. Atangum paaqhiğñiağaa savaañigun.^m ¹⁵Nipuñaitchumautin ilaanik, qanuq suamapiagataqłuni akililiqsuğaa uqalukput.

¹⁶Rome-miut isivğiqsaannun sivuğañiutiqqaaqama iñuñmik ikayuqtiksraiññaruña. Iluqağmij suksraañagaaña. God-mun pasitquyumanjtkaluagitka taavrumuuna.

¹⁷Aglaan Atangum nayuñagaaña suaññasiqłuna uqautigiyumiñaqsivługu iluqaan tusaayugaagiksuaq, iluqağmij Jew-guñitchuat tavraniittuat tusaayumiñaqsivługich. Suli God-im annautiñagaaña tuqutauniksranniñ. ¹⁸Suli Atangum annautiniagaaña iluqaaniñ pigiitчуamiñ, annautilunja qilañmiittuamun atanniqsimaviñmiñun. Ilaa nangaqtauli isuitчуamun taimuña. Amen.

Pağlasuiqsaağutit

¹⁹Pağlagikka Prisca-lu Aquila-lu, igluqatinjilu Onesiphorus.ⁿ ²⁰Erastus ittuq Corinth-mi, Trophimas qimañagiga nañiłłuni Miletus-mun.^o ²¹Pisuqtillaqtun qaiñiatakkumautin ukiuñaiññaan. Eubulus-lu Pudens-lu Linus-lu Claudia-vlu iluqağmiglu aniqatiit pağlagaatin. ²²Atangum itqatigilisin. God nagliktuutiqpagağli iluqavsiññun.

^k 4.12 Ac 20.4; Eph 6.21-22; Col 4.7-8. ^l 4.13 Ac 20.6. ^m 4.14 a 1 Ti 1.20. b Ps 62.12; Ro 2.6. ⁿ 4.19 a Ac 18.2,18. b 2 Ti 1.16-17. ^o 4.20 a Ac 19.22; Ro 16.23. b Ac 20.4; 21.29.